

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

December

Årgang 76 . Nr. 10

1991

Sydfacaden af det nyrestaurerede Sorø Akademi.

(Sv. Gerner A. Foto).

Sverige må aflevere dansk nationalskat

Af Hermod Lannung (S 14).

Frederik II's bordhimmel hører rettelig til på Kronborg

Hermod Lannung, født 9. november 1895, optaget i 1. g 1911, student 1914, cand. jur. 1922, landsretssagfører 1928, politisk aktiv som medlem af det radikale Venstre. Har gjort en formidabel indsats i borgerrepræsentationen, rigsdagen og inden for FN og andre internationale organisationer, hvorom henvises til Soranerbiografier 1901-60 og Blå Bog. Trods sine 96 år er han stadig aktiv på en række områder. Har skænket en meget værdifuld samling af russisk kunst til Kunstmuseet i Sorø og fik i 1958, da Sorø Akademis Skole gik over til statsdrift, indført i aftalen herom, at Skolen så vidt muligt skulle bevare sit særpræg og selvstændige status.

Seks fremtrædende skåninger sendte den 2. april 1990 på vegne af Stiftelsen Skånska Framtid (nedenfor SSF) et bemærkelsesværdigt brev til den svenske statsminister Ingvar Carlsson med kopi til Nordisk Råd og Danmarks regering.

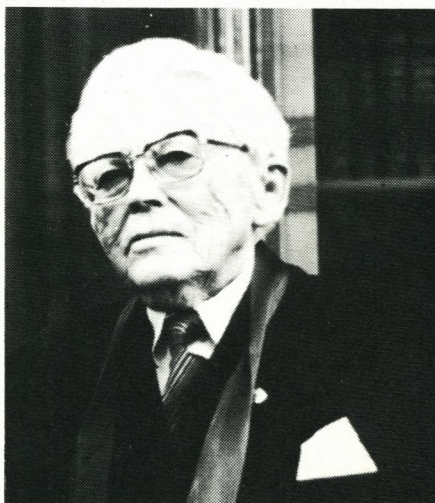
»Skånelandet udgjorde i næsten 900 år en integreret del af det danske rige. Danmarks historie og dansk kultur er derfor for meget væsentlige dele også Skånes«, skriver de.

»På denne baggrund vil SSF kræve, at de kulturgenstande, som under forskellige konfliktperioder blev taget af Sverige, føres tilbage til dansk kulturområde.

Vor historie og vore kulturelle rødder kan ikke anses for ophørt med Roskilde-freden 1658. Kultur og historie kan ikke skifte nationalitet, og et nutidigt svensk statsborgerskab ændrer ikke vor baggrund eller deraf følgende loyalitetshensyn.

SSF kræver derfor:

at de kulturgenstande, som under krigen 1657/58 og 1658/60 blev taget i Dan-

Hermod Lannung (S 14).

Billedtekst til side 144.

Bagstykket af Frederik II's bordhimmel, vævet af Hans Knieper på Kronborg i 1586. Den er så stærkt personlig, at den efter Frederik II's død i 1588 blev lagt til side, og Christian IV lod væve en ny til sig selv.

Bordhimmelen blev stjålet af Carl X Gustavs dronning under Svenskekrigene og ført til Sverige, hvor den nu befinder sig på Nationalmuseet i Stockholm. Den er usædvanlig velbevaret, fordi den bortset fra kortvarige udstillingsperioder har ligget pakket ned, lige siden den blev krigsbytte i 1658.

I Centrum ses Frederik II's og Sofie af Mecklenborgs våbenskjold, i de fire hjørner FS med krone over, det kan udlægges som Fredericus Secundus eller som et fællesmonogram: Frederik og Sofie, idet det kun kendes fra tiden efter kongens bryllup. I midten over våbenskjoldene: »Mein Hoffnung zu Gott Allein«, kongens valg-sprog, til venstre: »Treu ist wiltbrad« og til højre »Gott verfasst die seinen nicht«.

De tre krukker forneden, hvoraf vandet flyder, skal formentlig repræsentere Øresund, Storebælt og Lillebælt, kongens strømme = det danske søherredomme.

Red.

mark og flyttet til Sverige, snarest tilbageføres til dansk kulturområde.

SSF anser, at det nordiske samarbejde for længst burde have ført til politisk initiativ i dette spørgsmål.

For nogle år siden tilbagegav man de islandske håndskrifter til Island. Vi bør styrke den nordiske samhørighed ved at se Norden som et fælles kulturområde, inden for hvilket krigsbytte af kulturel art skal tilbageføres til sit hjemsted.

De danske kulturgenstande er betydningsfulde både for det danske riges og for Skånelands historie. Det kan ikke være acceptabelt, at 5,1 million mennesker i det nuværende Danmark og 1,5 millioner i Skåneland skal fratages denne del af deres kulturhistorie, og at genstandene skal ligge deponerede på forskellige slotte og museer i Sverige langt borte fra os »sydskandinaver«.

SSF fremhæver herefter, at efter dens undersøgelser og bedømmelse indtager Frederik IIs bordhimmel en særstilling, når det gælder tilbageførsel af kulturgenstande til Danmarks kulturområde.

Denne »nationalskat« befinder sig på Nationalmuseet i Stockholm under betegnelsen »krigsbytte«.

Som bilag til brevet fremsendes en tre sider stor fortegnelse over vigtigt krigsbytte og beslaglæggelser i Danmark under krigene 1657/58 og 1658/60 med angivelse af, hvem tingene er taget fra, og på hvilke museer m.v. i Sverige de forefindes.

De seks skåninger foreslår, at Nordisk Råd nedsætter en komite med den opgave at løse gensidige problemer i forbindelse med tilbageførslen af visse værdifulde kunstgenstande til oprindelseslandet inden for Norden, og at Danmarks regering gør en aktiv indsats.

Resultatet af dette bemærkelsesværdige initiativ er desværre til dato ringe. Nordisk Råds Kulturudvalg besluttede i juni 1990 at overgive beskrivelsen til »national behandling«.

Statsministeriet oplyser, at sagen er overgivet Kulturministeriet, og begge bekræfter, at der ikke er sendt svar af nogen art til SSF.

Den 12. april i år har SSF sendt en »rykkerskrivelse« til den svenske regering, hvori man understreger, at det ikke kan accepteres, at sagen lægges på hylden. Til støtte for kravet om tilbagelevering påberåbes også UNESCO/s rekommandationer og en FN-resolution af 24. november 1983.

Vi er adskillige, der gennem mange år har været stærkt interesseret i denne sag. Ved FN-generalforsamlinger og i Europarådets regi har jeg haft lejlighed til at forelægge sagen for svenske kolleger og statsminister Oluf Palme.

Tilbagelevering af bordhimmelen er blevet afslået af riksdag eller regering i 1970, 1975, 1985 og 1988. Afslaget er begrundet i princippet om, at sådanne tilbageførsler ikke kan og ikke bør ske. Heroverfor må det fremføres, at Sverige har tilbageleveret meget vigtige ting til Polen og islandske håndskrifter til Island, og i sidste omgang til Færøerne Kongebogen, en lovbog fra 1298, og sammen dermed det for Færøerne vigtigste, det såkaldte Fårebrevet, det første vidnesbyrd om det færøske sprog. Dette skete trods tidligere afslag, men ved riksdagsmedlemmernes hjælp.

Som kuriosum kan nævnes, at man med Rijksmuseum i Amsterdam i 1977 har indgået en deponeringsaftale og i bytte for et maleri har givet den bedste bevarede Triton-figur fra Christian IV's Neptunspringvand fra 1622, taget i Frederiksborg Slotsgård 1659. Det tør vel siges, at det havde været mere naturligt at lade den komme tilbage til Danmark.

Hvad kan der gøres?

Lad mig som mit bidrag fremføre følgende:

Argumentationen for modstanderne af tilbageførsel koncentrerer sig i almindelighed om, at man ikke bør flytte Frederik II's bordhimmel, idet historien har ført den til museet i Stockholm, og at give den tilbage til Kronborg vil skabe et farligt præcedens, der kan påberåbes til støtte for krav fra andre lande om tilbageførsel af

kulturgenstande. Dette synspunkt deles af en del danske museumsfolk.

Heroverfor står de af SSF fremsatte synspunkter.

Bordhimmelen er skabt på og for Kronborg, og der hører den hjemme, den er et nationalt klenodie, en del af vor nationale identitet, og det at Sverige eventuelt nu deponerede den på Kronborg - hos et broderfolk - kan aldrig være et præcedens, der med nogen virkelig vægt kan påberåbes af et ikke-skandinavisk land.

Man må vel se på det enkelte, konkrete tilfælde, altså i dette tilfælde på bordhimmelen historie og tilblivelse m.v., handle ud fra et rationalitetssynspunkt. Det må efter min mening føre til en erkendelse af, at det naturlige, rimelige og rationelle altså er, at bordhimmelen kommer tilbage til det sted, hvortil den er skabt, Kronborg.

Det burde der gennem en seriøs forhandling være mulighed for at finde en forståelse for.

Man kunne følge det seneste dansk-norske eksempel, hvor arkivsager tilhørende det danske rigsarkiv, men af særlig interesse for Norge, blev deponeret i en særlig afdeling af det norske rigsarkiv.

Som en sidste udvej kunne bordhimmelen tilbagegives som led i et bytte, hvor Danmark gav Sverige ting, vi har, der måtte interessere Sverige, samt - om fornødent - hvad en dansk museumsmand engang foreslog, en ting fra det internationale kunstmarked, som det svenske museum kunne ønske sig at få, hvor vi så gennem almindelig landsindsamling og bidrag fra fonde m.v. kunne tilvejebringe købesummen.

Skandinaviske lande bør ikke som krigsbytte beholde og udstille kulturgenstande fra et andet skandinavisk land, men tilbagegive dem til deres rette hjemsted.

Hermod Lannung.

Hovedbygningens restaurering

Sorø Akademis hovedbygning har i det forløbne år fået en virkelig ansigtsløftning, så den næsten ikke er til at kende igen.

Indvendigt er restaureringen af Christian Hilkers dekorationer fra 1860'erne blevet frisket op, og det er lykkedes malermester *Asger Larsen*, Sorø at bevare 90% af den oprindelige udsmykning. Nu mangler kun Grønne Sal og Røde Gang, som Hilker ikke har noget ansvar for, at få en kærlig omgang.

Festsalen er også blevet gennemrestaureret, hvad den i høj grad trængte til, og hertil har Stiftelsen Sorø Akademi bevilget de fornødne midler.

Kongebillederne er blevet rensede ved samme lejlighed og er blevet flyttet om, så de nu er blevet anbragt på deres oprindelige plads fra 1827. Frederik VI's billede er flyttet til midten af vestvæggen, hvor rektor Hoff i 1895 placerede Frederik II, da han ville understrege, at det var ham, der var Skolens stifter og derfor burde anbringes på den fornemste plads i salen, mens Frederik VI kom ned i skammekrogen ved døren.

Ved et lykkeligt tilfælde er bevaret et brev fra daværende adjunkt *Daugaard*, som skriver til sin kæreste umiddelbart efter kongebilledernes ankomst til Sorø. Han er meget begejstret for dem og nævner, hvor hvert enkelt billede er placeret.

Nu er Fred. II i det sydøstlige hjørne, Chr. IV på sin gamle plads i det sydvestlige hjørne, Fred. VI midt på den vestlige langvæg, Chr. VI i nordvesthjørnet og Fred. V i nordøsthjørnet, alle anbragt på deres oprindelige pladser.

Den udvendige restaurering tog man fat på straks efter translokationen i år. Der var holdt licitation inden da, og det vil glæde lokalpatrioter, at det var Sorøhåndværkere, der kom til at udføre det store arbejde. Murerarbejdet tager *Poulsen og Sørensen* sig af, *N.P. Andersen og Søn* klarer tømrerarbejdet og malermester *Asger Larsen og Søn* fik malerentreprisen.

I år har håndværkerne koncentreret sig

om Hovedbygningens syd- og østfacade. Stilladser har næsten skjult de to facader, mens det gamle cementpuds fra perioden 1906-09 blev banket ned, og der blev pudset op igen med kalkpuds i en lysere nuance. Sidst i oktober måned faldt stilladserne, og fra søsiden kan man nu vurdere resultatet. De ny kobbernedløbsrør skinner endnu i solen, men de vil efterhånden få den grønne patina. Vægtergangens kobberbeklædning er også blevet fornyet, men det ses ikke nedefra.

Der er også kommet ny lamper i den vestre gang på 1. sal og på hovedtrappen. De er tegnet af kgl. bygningsinspektør *Karsten Rønnow*, inspireret af de lamper, som Peder Malling tegnede i 1827 til Stengangen. De falder godt ind i bygningsstil. Det er også Rønnow, der står for hele restaureringen.

Næste sommer i juni tager man fat på nord- og vestfacaden, og det færdige resultat skal efter planen foreligge i november 1992. Efter alt at dømme er resultatet vellykket. »Den gamle grå kasse« er godt på vej til at blive en hvid svane!

Mørup Hovedgaard

Samtidig er der også sket noget med *Mørup Hovedgaard* ved Fjenneslev, som Sorø Kloster kom i besiddelse af ved mageskiftet med Pedersborg i 1205, hvorved Klosteret fik en del ejendomme lige i nærheden og samtidig blev fri for besværlige naboer, som beherskede adgangsvejen til Klosteret over Heglinge Dam, den nuværende Holbækvej. Nu kunne man begynde at grave Møllediget og lægge en vandmølle i den senere rektorhave.

Senere i middelalderen kom Mørup på fremmede hænder, men i 1823 købte P.C. Stemann den til Akademiet, som siden har ejet den.

Hovedbygningen er blevet restaureret for 4 millioner kr. og indrettet til bolig for forpagteren. Restaureringen er betalt af Stiftelsen Sorø Akademi.

Red.

Rustalen ved soransk Samfunds årsfest på Sorø Akademi, af universitetslektor dr. phil Thyge Winther-Jensen.

Hr. rektor, hr. formand, gamle soranere, kære årgang 1991, mine damer og herrer.

Det er vel meget naturligt at jeg med min baggrund i det pædagogiske tager mit udgangspunkt i begrebet opdragelse. Det er et særdeles flertydigt ord, der dækker over mange forskelligartede delprocesser, som vi så igen sætter andre betegnelser på. Vi taler f.eks. om opdragelsen som prægning, som formning eller dannelse, som udvikling eller vækst. Det er disse tre sider af opdragelsen: prægningen, dannelsen og personlighedsudviklingen, som jeg vil koncentrere mig om i det følgende.

Prægningen viser hen til den totalbeksaffenhed et menneske erhverver sig gennem sit sociale og kulturelle miljø, gennem sin uddannelse, sin profession og

sine livsomstændigheder. Prægningen slår igennem uden at vi rigtig gør os det klart. Vi får præg som danskere, som københavnere, eller som en, der er vokset op i Århus. I samfund med store klasseforskelle får vi også et klassepræg heftet på os i form af sprog, adfærd og væremåde. Om englænderen siger man f.eks. at »he carries his class on his tongue«. Alle disse prægningforskelle er et studium for sig, de er vanskelige at indfange og egner sig vel bedst til kunstnerisk fremstilling.

Men er vi først blevet opmærksom på begrebet er springet jo ikke langt til at anstille betragtninger over, hvad vi selv er blevet præget af i vor opvækst. Hvad er vi blevet præget af i vor tid her på skolen? Har soranere et fællespræg, et særpreg?

Det sidste spørgsmål er nok det sværeste at svare på, men skal jeg pege på noget må det det blive det charmerende fællesskab, som grunden blev lagt til på skolen, og som soranere – uanset hvor i verden de ender – føler sig som en del af livet igenem. Soransk Samfund er det levende udtryk for dette fællesskabs fortsatte virke.

Mit møde med Sorø

Jeg kan med sikkerhed sige, at mødet med Sorø for mit eget vedkommende, da jeg kom hertil som 11-årig – som for så mange andre – blev en stærkt prægende oplevelse. Det skyldes måske ikke alene selve stedet, men også det forhold, at jeg kom fra Vestjylland, hvor der så langt mine øjne dengang rakte kun var heder og store granplantager, sandede marker med læbælter og meget lidt vand.

Sorø kunne med søen, løvskovene, frodigheden, de klippede græsplæner, blomsterrigdommen, den store kirke, den imponerende hovedbygning kun virke som en overvældende kontrast til alt, hvad jeg hidtil havde kendt. Kontrasten førte derimod aldrig til at jeg foretrak det ene sted frem for det andet. Det var tværtimod sådan, at det egentlig først var gennem mødet med Sorø, at jeg for alvor opdagede særpræget ved min hjemegn og omvendt var min fortrolighed med det særlige jyske landskab en første forudsætning for at kunne værdsætte kvaliteterne ved Sorø.

I drengeneårene i mellemskolen var Sorø en fantastisk tumleplads, både sommer og vinter. Vi tog det hele i besiddelse, søen, skovene og sportspladserne og nød det i fulde drag. Lærerne generede os ikke nævneværdigt uden for skoletiden og læsetiden. Der var altid noget i gang og fantasien fik frit løb i de lege vi iværksatte. Kun nu og da lagde civilisationen sin klamme hånd på os, når vi blev trukket ned fra træerne og sendt på danseskole om aftenen på hotel »Klubben« eller »Postgården«.

I gymnasietiden hørte legene op, men gennem terrænsportsforeningen bevarede vi nærkontakten til egnen. Efterår og vinter var der ofte løb søndag morgen. Disse

løb, der foregik i al slags vejr, bragte os omkring i hele omegnen. Gennem dem følte jeg selv, at jeg for sidste gang for alvor – som i drengeneårene – fik stedets særlige natur med dens former, farver og lugte ind med sanserne.

Stedet rummer så eminente muligheder for at virke ad prægningens vej. Når jeg tænker tilbage har det undertiden undret mig, at lærerne ikke i højere grad gjorde brug af disse muligheder. I geografi i gymnasiet lærte vi ganske vist om egnens tilblivelse under istiden. Og jeg husker endnu hvilket indtryk det gjorde på mig, at man på denne måde at kunne gå bag om et landskab, som vi allerede mente at kende ud og ind, og opleve det på en helt ny måde. Men det gav aldrig anledning til en cykeltur eller ekskursion sammen med lærerne rundt i omegnen.

Det var egentlig først da vi i gymnasiet opgav kirken som speciale i historie, at de muligheder, som stedet rummer, for alvor blev taget i brug. Munchs lærebog blev lagt til side og med nationalmuseets grundige beskrivelse i hånden gik vi på opdagelse i kirken. Når også dette blev en oplevelse, som jeg tror prægede os alle, så var den pædagogiske opskrift den samme som i geografi: at gå bag om det velkendte. Den kirke, hvor vi, inden vore stemmer gik i overgang, havde bakset med at indøve konfirmationskantaten, og hvor vi i 4. mellem selv var blevet konfirmeret, og som vi derfor mente at kende ud og ind, den lukkede sig nu op på en ny og overraskende måde og bragte os i kontakt med historien på en helt anden og langt mere oplevelsesrig måde end Munchs lærebog havde mulighed for.

(Fortsættes næste nr.)

Jul i Sorø 1991

39. årgang har set dagens lys. Jul i Sorø Venner formår stadig at samle læseværdige artikler til det 76 sider store hæfte, fra pastor Honorés behandling af pastor Krarup til årets gang i billeder og tekst, der er en Sorø-historie i det små, og hertil bidrager artiklerne »Vænget« om Æblesidse og

Sophus Schandorff, og akademigartner Schwartzbachs afsked med Akademihaven.

Poul Rosenstand En levemand i 30'erne beretter om en særpræget type, hvis efterladenskaber opbevares på Amtsmuseet.

Helge Torm fortsætter sin Sorø i gamle Stik. Lille Ladegårds brand og pastor Hans Bastholm vækker gamle minder. Alléhusets 150 års jubilæum, Amtsmuseets 75 års dag er også med. Bjarne Kastberg tager læserne med på et strejftog gennem Sorø år 2005. Sport i Sorø, jubilæer, dødsfald runder det hele af.

Pris 60 kr. ved henvendelse til Hugo S. Jacobsen (R 50), Diget 18, 4180 Sorø. Tlf. 53 63 26 05.

Kære Red. (om realister 31).

På en kølig dag med stiv østenvind tilskriver jeg Dig, i anledning af et par fejl i sidste nr. af vort gode blad, Soraner-Bladet.

På side 130 har I et billede af realisterne fra 1931. Det var min afdøde broder - Børge Wadum - tidl. Børge Wadum Christensen, Stenlille's, hold, så jeg kender de fleste af fyrene.

Mellemste række fra venstre: yderst til højre i rækken: *Christensen* - det er min broder. Men forreste række fra venstre: første mand: Børge Wadum. Det er altså helt forkert - dette navn er jo nemlig de to første i min broders navn på det tidspunkt, billedet blev taget.

Jeg tror, der skal stå: Preben Ipsen - antallet af realister, 17, stemmer nemlig, men han er den eneste, som ikke er nævnt.

Jul i Sorø er udkommet

Pris 60 kr. + porto.

*Hugo S. Jacobsen (R 50),
Diget 18,
4180 Sorø
Telefon 53 63 26 05*

Lions Julemærke

fås hos JLK Revision
Sorø 53 63 00 92

Julegaven til alle unge og gamle Soranere:

FRA TUGTENS TID

49 Soraneres og 1 Herloviaeners erindringer fra 140 års glæder og sorger på Sorø, redigeret og kommenteret af Per Salling - 464 sider rigt illustreret underholdning og kulturhistorie - en smuk gavebog, der fås i alle større boglader!

Fra Tugtens Tid, Borgens Forlag 1990, 464 sider, 300 kr.

Dernæst er der i forreste række og i bedste række navngivet en: Jørgen Larsen. Een af det navn skal der være, men den anden hedder: Mikael Jul Larsen - hvem der er hvem af de to, tør jeg ikke sige.

Ellers var det rigtigt nok!

Med venlig hilsen

Tage Wadum (S 29).

De mortuis nihil nisi bene

om rektor Bohn.

Som 1.g'er på Sorø Akademis Skole var jeg en lørdag i januar 1952 rejst til København for at besøge fars to gæstfrie kusiner i Hellerup.

Ved en misforståelse gik vi fejl af hinanden på stationen, og da jeg nåede frem til deres mørke hus, blev jeg klar over, at jeg i distraktion måtte være taget til København en uge for tidligt. Med forskellige busser fandt jeg så fra Hellerup til Amager, hvor jeg besøgte nogle af min forældres venner. De ville have ringet til tanterne, men det fik jeg dem fra, det var trods alt for flovt.

Medens jeg havde en herlig week-end og så på flyvemaskiner i Kastrup Lufthavn, arbejdede min rektor og fransklærer, Poul Hugo Bohn, i døgndrift for finde ud af, hvad der var blevet af mig, efter at de ængstelige tanter havde ringet til ham. Han skulle efter sigende have optrådt endog meget bestemt over for politiet og forlangt, at jeg hurtigst muligt blev efterlyst i radioavisen, og han fik sin vilje: I søndagsmiddagsradioavisen meddeltes det, at en lille lyshåret soraner på 15 år var forsvundet i København. »En af skolens drenge forsvundet« – det var *hans* ansvar at skaffe den forsvundne til veje igen med alle til rådighed stående midler.

Hjemme i Sorø samme aften skulle jeg tale med rektor Bohn, der sad bag et meget stort og fjernt skrivebord i sin privatbolig. Jeg havde ventet i det mindste en kraftig irettesættelse, men Bohn bad mig i stedet venligt fortælle, hvordan det hele var gået til. Han var glad og lettet over, at jeg var tilbage igen på skolen.

Efter den tid spurgte Bohn meget ofte i

fransktimeerne, om jeg var til stede, og det måtte jeg så bekræfte på fransk, hvorpå han smilede velfornøjet.

Denne mand var jeg altid fuldstændig tryk ved, han kunne jeg altid stole på og regne med, følte jeg dengang. At han havde opstillet nogle få regler for vores adfærd i det daglige på skolen, opfattede jeg blot som en slags naturlove. I årene 1951-54 havde vi en høj grad af frihed til at få noget opsitivet ud af skolegangen og fritiden, og jeg ser tilbage på den tid med taknemmelighed mod rektor, lærere og kammerater.

Rektor Bohn døde lige før påsken i 1954. Han havde ønsket, at vi i givet fald ikke skulle afbryde en ferie for at være med ved hans begravelse.

I dette tilfælde ville han nok have glædet sig over de mange ulydige elever, der kom en dag for tidligt tilbage til skolen fra alle egne af Danmark.

De mortuis nil nisi bene.

Niels Geert Bolwig (S 1954)

Soransk Samfunds årsfest lørdag den 12. oktober 1991

Årsfesten startede traditionen tro med orgelkoncert i kirken ved Knud Vad og Chorus Soranus, hvorefter de fremmødte fortsatte til Festsalen.

Her blev vi budt velkommen af Erling Kristensen, der fortalte, at hele hovedbygningen nu var blevet malet indvendigt, og at man nu var færdig med halvdel af det udvendige. Herefter vil hovedbygningen stå flot og hvid, ligesom den gjorde i begyndelsen af dette århundrede. Derefter overgav han trykt og med glæde Sorø Akademis lokaliteter til denne fest.

Dernæst steg næstformanden Per Salling - der på grund af formand Ib Juuls fravær fungerede som formand ved denne lejlighed - på talerstolen og bød årets dimitterende velkomne sammen med årets jubilarer.

Der blev desuden også rettet en tak til rektor for det velvillige lån af skolen og budt velkommen til en forhåbentlig fornøjelig aften. Dernæst blev ordet givet vi-

dere til årets rustaler Thyge Winther-Jensen (S 54), hvis tale bliver bragt i bladet, og som jeg derfor ikke vil referere her.

Middagen forløb nogenlunde fint, og maden og vinen smagte fremragende. Det eneste uheldige ved denne middag var nogle uheldige eksemplarer, der syntes, at det var sjovt at sidde og kaste med blomster(vaser) samt at spytte maden ud over bordet. Toastmaster var i år - ved Saxtorphs fravær - Sten Jensen, der styrede den overordentlig korte talerrække med bravour.

Dernæst fortsatte festen i de ovenstående gemakker med Finn Zieglers orkester, der spillede op til dansen. Resten af festen forløb uden de store problemer og var rimelig vellykket. Det eneste, bestyrelsen må beklage, er, at vi ikke havde givet ordentlig besked med hensyn til ølbilletterne, og at barerne lukkede klokken 00.30. Undskyld, undskyld og undskyld!!!

Ann Sørensen (S 88).

I åndernes rige

Lørdag den 12. oktober var min kone og jeg af Soransk Samfund inviteret til årsfest på Sorø Akademi. Invitationen hang vist nok sammen med, at det firma, jeg repræsenterer - traditionen tro - stiller ikke ubetydelige mængder øl og sodavand til rådighed ved blandt andet denne højtidelige lejlighed.

Vi havde glædet os ikke så lidt til at deltage i denne normalt så smukke manifestation af samvær og sammenhold mellem de nyudklækkede studenter, aldersstegne jubilarer og så vi andre, der befinder sig et sted midt imellem.

Ingredienserne ved denne sammenkomst er gammelkendte. Kirkekoncerten. Festtalen i festsalen. Talerrækken ved middagen. Kaffen serveret i de tre smukke rum på førstesalen og derefter livlig dans i festsalen.

De to første punkter på programmet forløb helt planmæssigt. En glimrende kirkekoncert ved min »gamle« klassekammerat Knud Vad ved orgel og med dirigentstok. En blændende tale til russer-

ne (og os andre) af Thyge Winther-Jensen, og så skulle vi ellers i gang med den kulinariske del af festlighederne.

Noget ironisk skulle det vise sig at blive, at Thyge i sin festtale blandt andet kom ind på dannelsesteoriene, og at vor gamle skole havde en stor del af ansvaret og æren for, at vi, »når vi blev sluppet ud«, var helstøbte - eller næsten helstøbte individer præget af individualisme og gode karakteregenskaber.

Det er godt nok længe siden, Thyge og jeg forlod skolen, og derfor var i alt fald jeg noget mere rystet over, hvad der siden hændte, end mere forhædede sjæle måske ville være. Over for os, som var placeret ved midterbordet i spisesalen, anbragte et slæng ualmindelig berusede, yngre gamlesoranere sig, og der skulle ikke det helt store overblik til for at konstatere, at ikke så få andre havde fået »så hatten kunne passe«, inden de så at sige bemærkede sig spisesalen.

Nu ved jeg jo godt, man skal være tolerant og også være lidt forsigtig med at kaste med stenene, når man bor i et ølflaskehus, men da den ene af vore genboer stak sin næve ned i et salatfad, tog en ordentlig grab og kylede indholdet over vore hoveder for at straffe en kammerat, han havde set sig sur på, var det lige ved at blive for meget. - Nu ved jeg ikke, om man kan forestille sig, hvordan en ellers lækker salat, sammensat af flere interessante og mere eller mindre flydende ingredienser, kan undgå at anrette skade på de sagesløse personer, der måtte befinde sig lige under skudlinien. Min som jeg lige så sagesløse bordnabo, som i øvrigt var med for at fejre sit 50 års jubilæum, måtte med forventelig undren konstatere, at nu skulle i alt fald to veltjente smokinger til kemisk rensning. Da så naboen til genboen snupede en buket blomster op af en af borddekoriationsvaserne og kylede den samme vej som sidekammeraten kort forinden havde gjort, var det ærlig talt ved at være for meget. Jeg undlod da heller ikke at fortælle de unge tåber, hvad jeg mente om deres opførsel. Jeg tror nu ikke, de rigtig

fattede mit budskab, men det kan håbes, at de, når og hvis de læser dette sure opstød i forhåbentlig ædru tilstand, blive rigtig godt skamfulde.

Episoden - eller rettere episoderne - for dem var der flere af med nærmest død-drukne yngre gammelsoranere, der væltede rundt mellem bordene og teede sig som vilde, taget i betragtning, vil man sikkert kunne forstå, at min aften, som jeg havde glædet mig til, på det nærmeste var ødelagt.

At der kun var to taler - en fra en smuk, statelig 70 års jubilar og en fra en student årgang 1991 - er forståelig. Ingen andre havde vel lyst til at sige noget.

Intelligente, underfundige, spændende, ironiske og humoristiske taler som man kunne opleve dem i gamle dage, er åbenbart ikke in mere, men nu forstår jeg hvorfor. Habitus er gået sin vej i græmmelse - det er tidsspilde at ofre ord på recipienterne.

Min kone og jeg forlod Sorø Akademi kl. 22.30.

Og så lige til sidst:

Det var ikke årgang 1991, der teede sig. De var kommet for at more sig og blive fejret, og de opførte sig, som sig hør og bør.

Niels Dreyer (S 55).

Apropos årsfesten 12. oktober

Soranerbladet har modtaget dette læserbrev om nogle kedelige episoder under middagen i spisesalen. Det er beklageligt, at nogle ganske få yngre medlemmer af Soransk Samfund optræder på en sådan måde, at det bidrager til at ødelægge den ellers så gode stemning, og det kan ikke tolereres; men det kan nok give anledning til overvejelser i bestyrelsen, om den form og de traditioner, som årsfesten bygger på, stadig er tidssvarende. Der kommer meget få jubilarer til årsfesten, hvilket nok skyldes sammenfaldet med en anden tradition, at jubilarerne mødes i Sorø i juni måned til en hyggelig frokost sammen med deres årgang, og så føler, at det er tilstrækkeligt. Måske er det en ide, at skolen holder Åbent Hus en lørdag i juni måned i forbindelse med en beskeden frokost på skolen, så der før og efter denne kan blive lejlighed til et gysyn med Sorøs skønne natur og de gamle kendte steder. Et sådant arrangement kan måske samle både gamle og unge soranere i deres fælles kærlighed til stedet, og det ville blive betydeligt billigere, når man undgår udgifter til overnatning.

Red.

Måske en ide til julegave?

Soranerslips i mørkeblåt, gråt og sort med skolemærke **95 kr.**

Blazermærke med guldtrækkeri og alt det dyre **95 kr.**

Portofrit tilsendt

Send check med bestilling til
*Sorø Akademis Skole
Akademigrunden 8
4180 Sorø*

Marketingdir. Erik Jørgensen

*26/07/30 – 19/09/91

På en smuk septemberdag blev Erik bisat fra Verløse kirke.

Den unge præst sagde bl.a. »Han var altid i bevægelse« og musikken da følget så Erik ud var: »What a wonderfull world«.

Han havde et spændende liv. Han iscesatte det selv med ildhu og stort talent.

Udlært hos sin far i Sorø kunne han have levet flot som eneste søn i en voksende og etableret slagterforretning.

Men han ville ud og prøve nye grænser. I Schweiz hvor han fandt sin kone, som udstillingsleder i Bella Centret og senest som én af de ansvarlige for Saga Furs fremstød ude i verden.

Erik var altid i bevægelse og meget overbevisende, når han berettede om sine mange opgaver.

For årgang 47 skabte han mere end 25 års glade sammenkomster i Sorø.

Han sørgede for, at vi blev mere klassekammerater og mere soranere efterhånden som årene gik.

Tak Erik.

Vor dybeste medfølelse går til Mimi, deres to døtre og til familien.

Aage Niegaard (R 47)

Sorø Krøniken I-II

indbundet i rødt lærred med skolemærket i guld. 600 sider, illustreret med 590 billeder, hvoraf mange i farver.

J. Paludan, Fiolstræde 10, har endnu et restoplag. Pris ialt 198 kr.

Det er billigt.

SAAB
Specialværksted

*SAAB 96, V4 og
andre biler
toprenoveres og
sælges.*

NIELS THIELE
Automobiler
Frederikssundsvej 151
3660 Stenløse
Tlf. 42 17 00 72

Frokosten den 7. nov. '91

»Soranerfrokosten« og dens tilbehør »nachspielet« - den første torsdag i måneden - er mageløse begivenheder afmær-

Hallo knapt-så-Gammel-Soraner!

Vil du deltage i et forsøg??

Forsøgets formål: at undersøge, hvorvidt der er basis for at lave en ordning á la Soraner-frokosterne på Prag - for de yngre årgange.

Har vi lige så mange »Ká-du-så-huske« -historier? - skal vi evt. finde en månedlig dag at mødes?

Torsdag den 16. januar kl. 20,00 - midt i eksamen, rekordhård frost og efterjulelige slankekur vil jeg befinde mig uden for *Café Sommersko i Kronprinsensgade* - afventende alle jer andre. Så må det siden vise sig, om vi skal gå ind dér, et andet sted - eller om vi måske p.g.a. pladsmangel må fortrække til Forum.

Hvis du er forhindret torsdag den 16., men gerne vil bakke forsøget op - eller hvis du har ideer til en anden form for arrangement, må du meget gerne ringe til mig - tlf. 35 37 54 43.

*På glædeligt gensyn
Mette Birkedal (S 86)*

kede med rødt i gammelsoranerens kalender, og jeg er sikker på, at kammerater overalt på kloden er med os i selv samme stund, når vi rejser os ved langbordet hos »Prag« og udbringer et leve for Sorø Akademi! Tidsforskellen betyder intet, slige formaliteter er til at overvinde med et vækkeur ved hånden! Hvad enten soraneren er til lands, til vands eller i luften, ja sågar på Månen, vil hun/han visseilig djøjne os i selv samme stund! - Vi var seksten nærværende omkring bordet og sytten, da vi forlod det:

Nestor *Knud Hauerslev '23; Jens Bastue Jacobsen '24; Dan Fink, æresmedlem, '27; Peter Waagstein '31; Børge Sevaldsen '32; Jørgen Tholl '33; Paul Rantzau '37; Hans Birger Mitens '41; Thyge Winthér-Jensen '54; Hans Thomas Eriksen og Niels-Ulrik Kopp '58; Poul Andersen '60; Per Salling '73; Lis Møller '74; Søren Christiansen '75; Michael Nissen '76* og udenfor bord-nummer *Ann Sørensen '88* (traditionel rosin etc.) der deltog i Nachspielet. Næstformand *Per Salling* styrede formalia med øvet hånd. Som noget særligt bør bemærkes, at »Prag« havde ombyttet den traditionelle platte med noget, man kaldte *Lobscouse* (udtalt som skrevet står), det viste sig at være skipperlabskovs = en masse kartofler med (lidt) bankekød; vi kunne oven i købet forlange mere, hvis vi ej var blevet mætte af den første portion! Vi var rørte og mindedes alle retten af samme navn i Tivolis »Grøften«, dog sans comparaison, »Prag«s sympatiske kok har en del at lære! Prisen var plattens, men flere portioner pro persona (hvis man orkede det) sænkede selvfølgelig prisen for det fortærede! Restauranten lovede dog plattens genopstandelse til julefrokosten!

Sognepræst *Michael Nissen* læste som annonceret op af »En Landsbypræsts Dagbog«: En interessant beretning - ikke uden humoristiske indslag - af hans gerning i et lille præstekald, Egebjerg i Ods herred, hvor man midt i dagens fortravlede Danmark kan opleve et samfund, hvor præstegerningen udfolder sig som i gamle

dage! Nissen kom også med nogle herlige glimt fra sin studietid - til en eksamen så han sig ene mand pludselig omgivet af lutter soranere! Men om alt dette, og mere til, vil han skrive i sit særreferat til bladet.

Vi var den lille traditionelle skare til Nachspiels - og det er faktisk synd: Mange flere bør møde op også her, hvor vi i højere grad snakker ansigt til ansigt »i kreds« end ved langbordet hos »Prag«.

Snart fejrer vi årets sidste frokost - vi venter stort fremmøde! Men glem nu ikke Baronens fødselsdag den 3. december, hvor »kransekaffen« er et Vorspiel til julefrokosten!

Rantzau.

Holbergs fødselsdag 3. dec.

Ludvig Holbergs fødselsdag, tirsdag den 3. december, mødes vi (forhåbentlig mange) foran Det kongelige Teater kl. 10 for at overrække fødselaren vores krans. Derfra går vi over til »Cafe au Lait«, Gothersgade 11, for at indtage kransekaffen med tilbehør efter behag - altsammen ganske som vi plejer, som sørøverne i »Asterix« plejer at sige ...

SORANERFROKOSTER

Julefrokosten foregår sædvanligt sted og tid: Restaurant Prag (hjørnet af Prags Boulevard og Amagerbrogade) l. torsdag i december (5.12.) kl. 12.00-14.00. Der er i år ikke bogauktion; men vi bortlodder selvfølgelig som altid et bind af Soranerbioграфierne efter vinderens valg. Kom i god tid - vi plejer at være mange!

Ved *nytårsfrokosten* torsdag den 2. januar er der ingen indbudt taler. Denne årets første frokost er jo ofte ganske »intim« og dermed ganske særlig hyggelig; så den kan anbefales af medlemmer eller andre, der ikke før har været til frokost, som en introduktion til fænomenet.

Efter alle frokoster er der »nachspiel« på det nærliggende værtshus »Erik den Røde« på hjørnet af Amagerbrogade og Hallandsgade ca. 14.00-16.00.

Runde fødselsdage i december 1991

5. Skibsmægler Jørgen Rødgaard Hansen (f. 16, R 34), Kystvejen 43, 4400 Kalundborg
7. Civ.ing. Helge Westenbæk Hansen (f. 16, S 35), Åbrinken 112, 2830 Virum
7. Helge Johannesen (f. 31, R 48), Strandvejen 20, V. Broby, 4180 Sorø.
8. Lektor Erik Riis-Olsen (f. 21, S 40), Vinkelvej 9, 6880 Tarm
9. Apoteker Aksel Rosen (f. 16, R 33), Aage Jedichs Vej 5 D, 8270 Højbjerg
10. Krim.betjent Jens Ryhave (f.41, '54) ska: Lundtoftegade 63, 2200 Kbh. N
12. Civ.ing. Erling Højgård (f. 21, S 40), ska. Otto Skovs Vej 12, 6000 Kolding
14. Kt.chef Axel Poulsen (f. 31, S 51), N. Jespersens Vej 10, 2000 Frb.
16. Propr. Adam Hasselbalch (f. 31, '47), Katrinevej 17, Gimlinge pr. 4200 Slagelse
18. Fhv. dir. Knud Christensen (f. 11, S 30), A. Skeels Gade 5, 6760 Ribe
21. Befragter Hans Kruuse Rasmussen (f. 31, R 49), Mejsevej 5, 2970 Hørsholm
22. Kitty Jørgensen (f. 31, S 51), ska. Mimersvej 18, 9800 Hjørring
22. Prok. Kjeld Larsen (f. 21, R 39), Frederiksbergvej 15, 4180 Sorø
29. Erik Schønning Clausen (f. 16, R 33), Edificio Solyviste Planta 2 apt. 1, Avenida Ansate 3, Las Palmas de Gran Canaria, Spanien
30. Disp. Niels Hahn Andersen (f. 31, R 49), Lindholmvej 7, Åderup pr. 4700 Næstved
30. Prof., dr.phil. Hans Ussing (f. 11, S 29), Carls Blochs Alle 17, 2860 Søborg.
30. Jägmästare Chr. Michael Winther (f. 16, R 34), Björkalleen 7, S-31300 Oskarström. Sverige

»ska.«: Sidste kendte adresse; rettelser og kommentarer modtages gerne! Hvis no-

gen skulle ligge inde med jubilar-adresselister for studenterårgangene 1961 og 1963 samt realistårgangene fra og med 1959, vil disse også være til megen stor hjælp i arbejdet med fødselar-listerne.

*Per Salling,
Højgårdstoft 264, 2630 Taastrup.*

MEMLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 125,- i 1991. For medlemmer fra og med årgang 1984 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 75,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 33 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

Adresseændring skal i Skandinavien ske til det lokale postkontor (udenfor Skandinavien direkte til kassereren).

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **40,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

02079

1070

00

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

H H BACHE

PARSBERGVEJ 50

2830 VIRUM

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK

Hovedvej 4

53 43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162

53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården

53 41 11 22

– *Stedet vi mødes***HOTEL POSTGÅRDEN**

Leslie Christensen

Telf. 53 63 22 22

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

**ADVOKAT
CENTRET**AHLGADE 49
4300 HOLBÆKSteen Harrsen
Møderet for HøjesteretMichael Abel
Møderet for LandsretJens Klokhøj
Møderet for LandsretFinn Jørgensen
Møderet for LandsretPalle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81